

Christina Berglund
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 106
Christina.Berglund@miljo.stockholm.se

Till
Miljö och hälsoskyddsnämnden

SLUTRAPPORT FRÅN TILLSYNSKAMPANJEN OM BYGG OCH RIVNINGSAVFALL

Förslag till beslut

- 1 Godkänna rapporten av tillsynskampanjen
- 2 Överlämna rapporten till stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och trafikkontoret samt Naturvårdsverket, branschorganisationer och till de verksamhetsutövare som ingått i kampanjen

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Sammanfattning

Enligt Naturvårdsverket uppkom cirka 894 000 ton farligt avfall inom bygg- och rivningsbranschen under 2006, vilket motsvarar ungefär 32 % av allt farligt avfall i Sverige. Det är den sektor som alstrar mest farligt avfall och därmed bör ha en betydande miljöpåverkan om avfallet inte hanteras på ett korrekt sätt.

Syftet med kampanjen har varit att bedriva tillsyn över avfallshanteringen inom rivningsbranschen för att säkerställa att det farliga avfallet hanteras rätt.

Tillsynen på området farligt avfall vid rivning är ett relativt nytt område som har pågått under några år, metodiken för hur man bedriver tillsynen kan därför utvecklas. Det innebär bland annat att miljöförvaltningen utökar sitt samarbete med Stadsbyggnadskontoret för att i större utsträckning få reda på när intressanta rivningar är på gång och delta i tidiga samråd i rivningsprojekt. Brister fanns i stadens egna förvaltningar och bolag, som byggherre, och de kommer att kontaktas för att informeras och möjliggöra förbättringar.

Förvaltningen bedriver tillsyn i kampanjform på området och den påbörjades i januari 2007 och avslutades i december 2008. Sammanlagt har 45 rivningar i Stockholms stad

inspekterats och/eller granskats, varav 11 stycken under 2007 och 34 under 2008. 15 av dessa utgjordes av platsbesök och resterande 30 utgjordes av dokumentgranskning.

Resultatet visar att av 45 granskade rivningar har 28 brister i rivningsplanen och/eller rivningsplan och/eller hantering av farligt avfall, 10 stycken har inte lämnat kompletterande uppgifter och handlingarna kan därför inte bedömas till fullo och 8 stycken har skött sig bra.

De flesta verksamheternas egenkontroll är eftersatt. Många av verksamhetsutövarna har brister i hanteringen av sitt farliga avfall m.m. För att förbättra verksamhetsutövarnas arbete med egenkontroll och därmed minska riskerna för miljön bör de besökas med en viss regelbundenhet. Tillsynen bör därmed fortsätta i samma omfattning eller utökas.

Bakgrund

I detta tjänsteutlåtande presenteras slutrapporten från tillsynskampanjen:

- ”Farligt avfall vid rivning - Tillsynskampanj 2007-2008” med dnr 2008-010335-206

Förvaltningen organiserar i hög utsträckning tillsynsarbetet i kampanjform. Det finns flera fördelar med detta. Bland annat kan kampanjen planeras i detalj, genomföras relativt samlat och sedan följas upp och utvärderas. Den rapport som görs delges både nämnden och verksamhetsutövare och branschorganisationer vilket ger nämnden en bättre inblick i tillsynen och verksamhetsutövarna påverkas till ett bättre miljöarbete.

Miljö- och hälsoutredningen 2008 visar att byggmaterial är en viktig utsläppskälla av giftiga ämnen och utgör en betydande negativ miljöpåverkan. Det gäller påverkan i form av befintligt byggmaterial som innehåller till exempel koppar i vattenrör och tak, PCB i fogar, DEHP (mjukgörare) i golvmattor. Dessa ämnen finns även i elektriska installationer i byggnader. Elavfallet innehåller även kvicksilver, bly, kadmium, bromerade flamskyddsmedel, oljor med mera. Om byggmaterialet och elavfallet inte sorteras på rätt sätt vid rivning finns det risk att avfallet kommer på villovägar och kontaminerar annat material eller sprids i naturen.

Att utöva tillsyn inom bygg- och rivningsbranschen är angeläget ur miljösynpunkt och det bekräftas också av att byggbranschens företrädare ser myndigheters tillsyn inom området som något positivt. Byggsektorns kretsloppsråd har i flera remisser och skrivelser uttryckt behovet av att öka tillsynen och koncentrera den till där den gör mest nytta t.ex. tillsyn över det farliga avfallet vid rivning. Då branschen själv inte har möjlighet att straffsanktionera felaktigheter eller kriminella handlingar så ser man myndigheternas tillsyn som ett redskap för att kunna rensa branschen från oseriösa aktörer på ett konkurrensneutralt sätt och därigenom hjälpa seriösa aktörer att verka. Under 2007-2008 genomfördes därför en tillsynskampanj med inriktning mot avfallshanteringen vid rivning.

Förvaltningens synpunkter

FARLIGT AVFALL VID RIVNING

En tillsynskampanj med inriktning mot avfallshantering vid rivning presenteras i rapporten "Farligt avfall vid rivning" (Bilaga 1). Kampanjen är en fortsättning på tillsynsprojektet "Hantering av farligt avfall vid rivning" som genomfördes 2003-2004 och kampanjen "Farligt avfall vid rivning" 2005-2006. Syftet med kampanjen har varit att säkerställa en framtida effektiv tillsyn inom rivningsbranschen. I kampanjen har avfallshanteringen på rivningsplatser granskats. Även dokumentation inför planerade rivningar och efter slutförda rivningar har granskats. Vid granskningen har tyngdpunkten legat på hanteringen av elavfall och annat farligt avfall på rivningsplatserna samt kontroll av att de som transporterar och tar emot avfallet har de tillstånd som krävs.

Miljöförvaltningen har tagit fram informationsmaterial om egenkontroll samt branschspecifik information som t.ex. "Materialsortering vid rivning och renovering". Dessa dokument visar vilka lagkrav som finns inom respektive bransch och vad en god egenkontroll bör innehålla. Trots att verksamheterna får ta del av informationsmaterialet är det svårt för verksamheter att åstadkomma en lämplig nivå på arbetet med sin egenkontroll. På Miljöförvaltningen finns ett behov av att kontinuerligt föra diskussioner internt för att hitta rätt nivå vad gäller kraven på egenkontroll

Erfarenheter från tillsynen är att sorteringen av avfall i 14 av 45 fall var bristfällig samt kunskap om hantering av farligt avfall på rivningsplatsen i 14 av 45 fall var bristfällig och om den fanns, var den ofta knuten till enstaka personer. Rivningsentreprenader är ofta väldigt tidspressade vilket medför stora krav på en god planering för att säkerställa en korrekt avfallshantering. Det kan konstateras att egenkontrollen inte fungerar inom rivningsbranschen. En orsak till detta kan vara att byggherrarna inte prioriterar frågan vilket medför att inte tillräckligt höga krav ställs på rivningsentreprenörernas hantering och dokumentering av det avfall som uppkommer på rivningsplatsen.

Kvalitén på materialinventeringar och rivningsplaner är generellt sett låg. Den "röda tråd" som ska finnas mellan rivningsplan och materialinventering saknas i många fall. På rivningsplatsen saknas ofta en samlad redovisning av var det farliga avfallet hittats och hur det har omhändertagits. Allvarigare brister har i ett fall lett till en åtalsanmälan, det handlar om en rivningsentreprenör som utan anmälan och tillstånd från länsstyrelsen transporterat farligt avfall. I vissa fall kan det misstänkas att det förekommer förbehandling av elavfall på rivningsplatsen, i de fallen har miljöförvaltningen informerat om att det inte är tillåtet. Förvaringen av elavfall och farligt avfall är bristfällig, vilket kan leda till utsläpp på plats samt stölder och vandalisering med negativ miljöpåverkan som följd. Ett exempel på det är att kylanläggningar med köldmedia inte hinner tömmas av auktoriserad personal innan tjuvar kommer och stjälar köldmediet vilket i sin tur leder till

utsläpp av köldmedia. Det framgår inte alltid om transportör och mottagningsställe av det farliga avfallet har de tillstånd som krävs enligt miljöbalken.

I rapporten föreslås att framtida tillsyn inom området ”farligt avfall” vid rivning utökas.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 *”Farligt avfall vid rivning - Tillsynskampanj 2007-2008”* |